

KASAČNÁ SŤAŽNOSŤ AKO ÚČINNÝ PROSTRIEDOK NÁPRAVY PODĽA § 53 ODS. 1 ZÁKONA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY Č. 38/1993 Z. Z. O ORGANIZÁCIÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY, O KONANÍ PRED NÍM A O POSTAVENÍ JEHO SUDCOV V ZNENÍ NESKORŠÍCH PREDPISOV

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku predstavuje procesnú platformu, ktorou sa žalobca v správnom súdnictve môže účinne domáhať ochrany svojich základných práv (či už procesnej povahy alebo hmotnej povahy), k porušeniu ktorých malo podľa jeho názoru dôjsť procesným rozhodnutím správneho súdu, ktorým sa konanie o žalobe končí (§ 98 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Niet totiž pochyb, že procesné odmietnutie správnej žaloby má priamy dopad na podobu poskytovanej súdnej ochrany, a tým i na základné právo žalobcu podľa čl. 46 ods. 1 (a tým aj čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd) i čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (a tým aj čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd). V dôsledku takéhoto rozhodnutia totiž správny súd nezaujme autoritatívne (rozhodovacie) stanovisko k meritórnym výhradám (žalobným bodom), ktoré voči napadnutému postupu alebo rozhodnutiu orgánu verejnej správy žalobca predniesol.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 33/2018 z 30. januára 2018)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. januára 2018 predbežne prerokoval sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice, zastúpenej spoločnosťou Sýkora – advokátska kancelária, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Sýkora, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručeného čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 S 185/2015-142 zo 7. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. augusta 2017 v konaní sp. zn. 1 Sžfk 33/2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. decembra 2017 doručená sťažnosť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Šrobárova 2, Košice (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy zaručeného čl. 46 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 2 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku zaručeného čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 S 185/2015-142 zo 7. decembra 2016 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 22. augusta 2017 v konaní sp. zn. 1 Sžfk 33/2017.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ uzavrel 26. júla 2010 ako prijímateľ s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, Bratislava (ďalej aj „ministerstvo“ alebo aj „riadiaci orgán“, v citáciách aj „žalovaný 1/“), v zastúpení Agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pre štrukturálne fondy Európskej únie, Hanulova 5/B, Bratislava (ďalej aj „agentúra“, spolu aj „žalovaný“; v citáciách aj „žalovaný 2/“), zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku na realizáciu aktivít projektu s názvom „*Centrum excelentnosti pre elektromagnetické polia v medicíne CEEPМ*“. Sťažovateľovi bol predtým (16. júna 2010) agentúrou schválený nenávratný finančný príspevok v sume 3 805 168 €.

3. V rámci realizácie projektu potom sťažovateľ vyhlásil verejné obstarávanie pod značkou „04409-MST“ na predmet zákazky s názvom „*Špeciálne analytické prístroje proteomiky a genomiky*“. Agentúra vykonala kontrolu uvedeného verejného obstarávania a konštatovala, že postup verejného obstarávania – nadlimitnej zákazky je v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“), o čom 21. septembra 2011 informovala sťažovateľa.

4. Na základe výsledkov vykonaného vládneho auditu doručila agentúra sťažovateľovi 10. júna 2015 správu o zistenej nezrovnalosti č. N21500995/S01 z 10. júna 2015 (ďalej len „správa“) spolu so žiadosťou o vrátenie finančných prostriedkov č. 26220120067/Z01 z 10. júna 2015 (ďalej len „žiadost“), na základe ktorých agentúra požiadala o vrátenie časti poskytnutých finančných prostriedkov (v sume 182 040,08 €) najneskôr do 1. augusta 2015.

5. Sťažovateľ doručil krajskému súdu 30. júla 2015 žalobu podľa druhej hlavy piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v tom čase, ktorou sa domáhal prieskumu zákonnosti správy a žiadosti, ich zrušenia a zastavenia konania.

6. Krajský súd uznesením č. k. 6 S 185/2015-142 zo 7. decembra 2016 žalobu sťažovateľa podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Správny súdny poriadok“) odmietol, keď dospel k záveru, že „*žaloba smeruje proti aktu orgánu verejnej správy vydanom v správnom konaní, ktorý nemohol mať za následok ujmu na subjektívnych právach žalobcu, pričom ide o podkladové rozhodnutie predbežnej povahy...*“. Podľa názoru krajského súdu „*správou ani žiadosťou nebol žalobca zaviazaný k vráteniu finančných prostriedkov, ide len o písomnosti s informatívnym charakterom... Správou boli žalobcovi oznámené zistené nezrovnalosti v priebehu kontroly, tak ako to ustanovuje zákon č. 528/2008 Z. z., a preto ju možno považovať za podkladové*

rozhodnutie, majúce predbežnú povahu vzhľadom na zákonný postup vyplývajúci z § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. Ohľadom preskúmania žiadosti je nesporné, že touto písomnosťou žalovaný využil zákonnú možnosť vyplývajúcu mu z § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z., a keďže zistil porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania vyzval žalobcu ako prijímateľa na vrátenie časti poskytnutého príspevku na predmet zákazky. Nejedná sa o žiadne rozhodnutie vydané v rámci výkonu pôsobnosti žalovaného ako správneho orgánu a oblasti verejnej správy, ktoré by bolo možné podrobiť súdnemu prieskumu.“

7. Sťažovateľ podal proti uzneseniu krajského súdu kasačnú sťažnosť podľa prvej hlavy piatej časti Správneho súdneho poriadku, ktorú založil na dôvodoch podľa § 440 ods. 1 písm. f), g), h) a j) Správneho súdneho poriadku. Uviedol, že „rozhodnutím o odmietnutí žaloby bez meritórneho prejednaní veci súd odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom a svoje rozhodnutie založil v rozpore s ustálenou praxou kasačného súdu na nesprávnom právnom posúdení veci. Napadnuté uznesenie krajského súdu je nedostatočne odôvodnené, rozporné a nepreskúmateľné. Krajský súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil žalobcovi uskutočniť jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.“

8. S poukazom na právne normy obsiahnuté v § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení účinnom v rozhodnom čase (ďalej len „zákon č. 528/2008 Z. z.“) sťažovateľ v kasačnej sťažnosti argumentoval, že „zo žiadosti o vrátenie FP je zrejmé, že žalobca ako prijímateľ nenávratného finančného príspevku podľa zákona o pomoci a podpore bol v zmysle tohto zákona riadiacim orgánom vyzvaný na vrátenie časti poskytnutého príspevku na predmet zákazky. V prípade, ak ho prijímateľ, t. j. žalobca nevráti v zmysle Žiadosti o vrátenie FP, riadiaci orgán rozhodne o vrátení až jeden a pol násobku sumy uvedenej v spomenutej žiadosti. Žiadosť... ako aj Správa... na základe ktorých bola žalobcovi uložená korekcia podľa § 27a ods. 1, resp. § 27a ods. 4 zák. č. 528/2008 Z. z. spočívajúca v povinnosti vrátiť finančnú hodnotu časti poskytnutého finančného príspevku ako 10 % korekcia z hodnoty výdavkov verejného obstarávania, sú preto nepochybne individuálnymi správnyimi aktmi – rozhodnutiami, resp. opatreniami, ktoré sa bezprostredne dotýkajú a zasahujú do práv a právom chránených záujmov žalobcu...“

9. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti poukazuje aj na uznesenie z 28. apríla 2016 vo veci sp. zn. 5 Sžf 26/2014, v ktorom podľa jeho názoru najvyšší súd „jednoznačne konštatoval, že správne akty, na základe ktorých je prijímateľovi NFP určená povinnosť vrátiť časť finančného príspevku poskytnutého z fondov Európskeho spoločenstva na základe zák. č. 528/2008 Z. z., sú spôsobilým predmetom prieskumu v správnom súdnictve“. Sťažovateľ poukazuje i na fakt, že v konaniach o žalobách proti správnyim aktom identickým so správou a žiadosťou krajské súdy priznávajú žalobám odkladný účinok, čo je podľa jeho názoru dôsledkom toho, že ide o správne akty, „ktoré zasahujú do práv prijímateľa NFP a môžu mať za následok vznik závažnej ujmy na jeho právach...“

10. Najvyšší súd o kasačnej sťažnosti sťažovateľa uznesením z 22. augusta 2017 v konaní sp. zn. 1 Sžf 33/2017 rozhodol tak, že jej nepriznal odkladný účinok a zamietol ju. Odmietol kumuláciu dôvodov tak, ako ich v kasačnej sťažnosti sťažovateľ artikuloval. Zdôraznil, že „hoci... v niektorých prípadoch môže sťažovateľka na obranu svojich práv využiť aj viaceré dôvody kasačnej sťažnosti zakotvené v citovanom ustanovení (§ 440 ods. 1 Správneho súdneho poriadku, pozn.), dôvody uvedené v § 440 S. s. p. pod písmenami f) až h) a i) sa logicky vylučujú“. Preto sa v okolnostiach sťažovateľovej veci najvyšší súd zameril len na tvrdený

dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku (nezákonné odmietnutie podania). Pritom poukázal na prejudikatúru (sp. zn. 5 Sžf 26/2012 a sp. zn. 4 Sžf 56/2015), podľa ktorej správu o zistenej nezrovnalosti podľa § 26 zákona č. 528/2008 Z. z. „je možné... považovať za podkladové rozhodnutie, ktoré má predbežnú povahu vzhľadom na postup upravený v § 27a citovaného zákona“. S citovaným judikovaným právnym názorom sa najvyšší súd stotožnil a zdôraznil, že „zastavujúcim dôvodom je aplikácia § 27a ods. 1 zák. č. 528/2008 Z. z. v spojení s... § 7 písm. e/S. s. p...“.

11. Ďalej najvyšší súd dôvodil, že «*pokiaľ v rámci výkonu svojich oprávnení žalovaný 1/ z pozície riadiaceho orgánu zistí existenciu nezrovnalosti, je povinný túto skutočnosť oznámiť sťažovateľke ako prijímateľovi finančných prostriedkov... prostredníctvom tzv. správy o zistenej nezrovnalosti ako jednej časti preskúmaného úradného listu. Kasačný súd nevyklučuje ani tvrdenie žalovaného 2/, že tento postup má nielen charakter obligatorného predbežného prerokovania zistenej nezrovnalosti... ale aj napĺňa inštitút notifikácie tejto skutočnosti kompetentným orgánom Európskej únie... Práve zákon oprávňuje žalovaného 2/ v prípade tvrdeného porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, aby v tomto štádiu výkonu dohľadových oprávnení mohol sťažovateľku popri oznámení o zistenej nezrovnalosti vyzvať na vrátenie poskytnutého NFP alebo jeho časti na predmet zákazky (§ 27a ods. 1 zák. č. 528/2008 Z. z.), resp. aj pozastaviť, zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre projekt alebo jeho časť (§ 7 ods. 6 zák. č. 528/2008 Z. z.). Zákonodarcom použité oprávnenie „možnosť vyzvať“ je nutné vykladať s prihliadnutím na absenciu vykonať autoritatívny výklad ustanovení zák. č. 25/2006 Z. z. žalovaným v tom zmysle, že ide o uplatnenie notifikačného (oznamovacieho) oprávnenia orgánu verejnej správy v rámci výkonu dohľadových oprávnení, avšak v žiadnom prípade nejde o výkon vrchnostenskej rozhodovacej právomoci, ako sa domnieva sťažovateľka.».*

12. Najvyšší súd k tomu doplnil, že „*celé štádium výkonu dohľadových oprávnení žalovaného 1/ ako riadiaceho orgánu sa ukončuje v okamihu, kedy žalovanému 1/ je v dôsledku platobnej pasivity prijímateľa potvrdené tvrdené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania prostredníctvom uloženia pokuty, resp. v osobitných situáciách len zachyteného v protokole iného správneho orgánu, konkrétne Úradu pre verejné obstarávanie. Až na uvedenom základe vzniká žalovanému 1/ rozhodovacia právomoc rozhodnúť o vrátení príslušného násobku sumy uvedenej v pôvodnej výzve, ktorá je však zákonom limitovaná 100 % výškou poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.*“.

13. Najvyšší súd sa stotožnil s právnym názorom žalovaných, podľa ktorého v prípade žiadosti (výzvy) o vrátenie prostriedkov poskytnutých podľa zákona č. 528/2008 Z. z. «*išlo o individuálny správny akt, u ktorého absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci, t. j. ide slovami žalovaného 1/ o výzvu na „dobrovoľné“ plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (t. j. iba tvrdených) skutočností s právnym podkladom v súkromnom práve (viď zmluva o poskytnutí NFP). Na základe uvedeného kasačný súd konštatuje, že doručením správy o zistenej nezrovnalosti s výzvou na vrátenie finančných prostriedkov podľa zák. č. 528/2008 Z. z. ešte nedochádza k uplatneniu vrchnostenských právomocí riadiaceho orgánu a k autoritatívnemu zásahu do právnej sféry žalobcu s uložením právnej povinnosti. Na uvedenú výzvu je potom treba nazerať ako na naplnenie povinného štádia riešenia nezrovnalosti v súvislosti s čerpaním NFP. Pokiaľ žalovaný 1/ ako riadiaci orgán nepristúpi následne k začatiu správneho konania podľa § 27a ods. 5 zák. č. 528/2008 Z. z., potom je vecou zváženia sťažovateľky, či uvedenú výzvu splní.».*

14. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ cituje § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. a dôvodí, že «z ust. § 27a ods. 3 zák. č. 528/2008 Z. z... je teda zrejmé, že ak riadiaci orgán bezvýsledne vyzval prijímateľa na vrátenie poskytnutého finančného príspevku alebo jeho časti a boli zistené porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania s možným vplyvom na výsledok verejného obstarávania, riadiaci orgán je povinný ex offi a bez možnosti použitia akejkoľvek úvahy či moderácie rozhodnúť o vrátení až 1,5 násobku sumy uvedenej v predchádzajúcej výzve na vrátenie finančného príspevku, t.j. o vrátení až 150 % sumy korekcie uvedenej vo výzve na vrátenie finančného príspevku alebo jeho časti. Sťažovateľ si dovoľuje zdôrazniť, že Správa... ako aj žiadosť o vrátenie NFP sú správne akty, ktoré môžu mať s poukazom na § 27a zákona o pomoci a podpore priamy vplyv na práva a povinnosti sťažovateľa, keďže ako sám krajský súd uvádza, práve tieto akty sú „podkladovými rozhodnutiami“. Zo žiadosti o vrátenie FP je zrejmé, že sťažovateľ ako prijímateľ nenávratného finančného príspevku podľa zákona o pomoci a podpore bol v zmysle tohto zákona riadiacim orgánom vyzvaný na vrátenie časti poskytnutého príspevku na predmet zákazky. V prípade, ak ho prijímateľ, t. j. sťažovateľ nevráti v zmysle žiadosti o vrátenie FP, riadiaci orgán rozhodne o vrátení až jeden a pol násobku sumy uvedenej v spomenutej žiadosti. Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ako aj Správa o zistenej nezrovnalosti, na základe ktorých bola sťažovateľovi uložená korekcia podľa § 27a ods. 1, resp. § 27 ods. 4 zák. č. 528/2008 Z. z. spočívajúca v povinnosti vrátiť finančnú hodnotu časti poskytnutého finančného príspevku ako 10 % korekcia z hodnoty výdavkov verejného obstarávania, sú preto nepochybne individuálnymi správnyimi aktmi – rozhodnutiami, resp. opatreniami, ktoré sa bezprostredne dotýkajú a zasahujú do práv a právom chránených záujmov sťažovateľa, na ich základe môže byť sťažovateľ ukrátený na svojich právach a právom chránených záujmoch. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že závery všeobecných súdov, na základe ktorých žalobu o preskúmanie zákonnosti Správy... a Žiadosti... odmietli, nemôžu obstáť.»

15. Aj v sťažnosti sťažovateľ odkazuje na rozhodnutie z 28. apríla 2016 vo veci sp. zn. 5 Sžf 26/2014, v ktorom najvyšší súd zaujal postoj zhodný s právnym názorom sťažovateľa o súdnej preskúmateľnosti správnych aktov, „na základe ktorých je prijímateľovi NFP určená povinnosť vrátiť časť finančného príspevku poskytnutého z fondov Európskeho spoločenstva na základe zák. č. 528/2008 Z. z...“.

16. Sťažovateľ dodáva, že „pri absencii prieskumu týchto napádaných rozhodnutí... súdom v dôsledku výslovne stanovenej výluky v zákone č. 528/2008 Z. z. vzniká priestor pre ľubovôľu poskytovateľa dotácie – žalovaných, čo vytvára zároveň priestor aj pre absenciu právnej istoty na strane sťažovateľa... Za danej situácie nie je žiadnym spôsobom upravené, ako sa sťažovateľ v prípade, že s názorom o zistenej nezrovnalosti nesúhlasí, môže domôcť nápravy alebo ochrany svojich práv. Prípadný arbitrárny, svojvoľný, či dokonca šikanózný postup orgánu verejnej správy nebude relevantne pomenovaný ani sankcionovaný, nakoľko tento postup sa nemá ako stať predmetom súdneho prieskumu.“.

17. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol vo veci samej nálezhom takto:

„1. Základné právo sťažovateľa Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu vlastníctva zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

sp. zn. 1Sžfk/33/2017 z 22.08.2017 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/185/2015-142 zo dňa 07.12.2016 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžfk/33/2017 z 22.08.2017 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/185/2015-142 zo dňa 07.12.2016 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 EUR, ktoré sú Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach trovy konania vo výške 374,81 EUR do dvoch mesiacov o právoplatnosti tohto nálezu k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

18. Sťažovateľ navrhuje ústavnému súdu aj odklad vykonateľnosti oboch sťažnosťou napadnutých rozhodnutí správnych súdov, „a to až do právoplatného skončenia prejednávania predmetnej sťažnosti na Ústavnom súde Slovenskej republiky“.

II.

19. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

20. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

22. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok...

23. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

24. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

25. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde...

26. Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia,

ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmavanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

27. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

28. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

**K namietanému porušeniu označených základných práv a práv zaručených
medzinárodnými zmluvami uznesením krajského súdu č. k. 6 S 185/2015-142
zo 7. decembra 2016**

29. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07, III. ÚS 514/2017).

30. Podstata a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

31. Sťažnosťou napadnuté uznesenie krajského súdu nadobudlo jeho doručením účastníkom konania právoplatnosť (§ 151 ods. 2 Správneho súdneho poriadku), pretože správne súdnictvo je po nadobudnutí účinnosti Správneho súdneho poriadku (1. júla 2016) budované na báze jednoinštančnosti. Proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve už preto zásadne nie je odvolanie ako riadny opravný prostriedok prípustné.

32. Aj keď napadnuté uznesenie krajského súdu nie je rozhodnutím vo veci samej [§ 147 ods. 1 písm. a) Správneho súdneho poriadku], je proti nemu prípustná kasačná sťažnosť (§ 439 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Kasačnú sťažnosť [vzhľadom na to, že smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (§ 438 ods. 1 Správneho súdneho poriadku)] možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon spôsobom, ktorý Správny súdny poriadok taxatívne vymedzuje v § 440 ods. 1 písm. a) až j).

33. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu prednáša sťažovateľ proti oboj napadnutým rozhodnutiam (teda aj proti uzneseniu krajského súdu) v podstate jedinú kardinálnu námietku. Jej obsahová stránka spočíva v odmietnutí spravodlivosti (denegatio iustitiae), keďže krajský

súd procesným rozhodnutím podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku sťažovateľovu správnu žalobu odmietol a jej meritórnymi dôvodmi sa nezaoberal. K samotnému súdnemu prieskumu správy ani žiadosti tak nedošlo. Takto malo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, jeho základného práva na súdny prieskum zákonnosti správy i žiadosti, jeho práva na spravodlivé súdne konanie i označených práv hmotnej povahy.

34. Podľa § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že podanie bolo nezákonne odmietnuté.

35. Podľa § 453 ods. 2 Správneho súdneho poriadku kasačný súd je viazaný sťažnostnými bodmi...

36. Podľa názoru ústavného súdu citovaný dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku predstavuje procesnú platformu, ktorou sa žalobca v správnom súdnictve môže účinne domáhať ochrany svojich základných práv (či už procesnej povahy alebo hmotnej povahy), k porušeniu ktorých malo podľa jeho názoru dôjsť procesným rozhodnutím správneho súdu, ktorým sa konanie o žalobe končí (§ 98 ods. 1 Správneho súdneho poriadku). Niet totiž pochyb, že procesné odmietnutie správnej žaloby má priamy dopad na podobu poskytovanej súdnej ochrany, a tým i na základné právo žalobcu podľa čl. 46 ods. 1 (a tým aj čl. 36 ods. 1 listiny) i čl. 46 ods. 2 ústavy (a tým aj čl. 36 ods. 2 listiny). V dôsledku takéhoto rozhodnutia totiž správny súd nezaujme autoritatívne (rozhodovacie) stanovisko k meritórnym výhradám (žalobným bodom), ktoré voči napadnutému postupu alebo rozhodnutiu orgánu verejnej správy žalobca predniesol.

37. S ohľadom na prednesené dôvody je ústavný súd toho názoru, že kasačná sťažnosť (hoci smerovala proti právoplatnému uzneseniu krajského súdu) predstavovala v okolnostiach sťažovateľovej veci účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého následne najvyšší súd ako súd kasačný poskytoval ochranu jeho základným právam i právam zaručeným medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľ namieta v sťažnosti doručenej ústavnému súdu. Dokazuje to i skutočnosť, že najvyšší súd o kasačnej sťažnosti sťažovateľa rozhodol meritórne, teda tak, že ju podľa § 461 Správneho súdneho poriadku zamietol. Je tak naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorá ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru a podľa dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu.

38. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu č. k. 6 S 185/2015-142 zo 7. decembra 2016 odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci o nej konať a rozhodnúť o nej.

**K namietanému porušeniu označených základných práv a práv zaručených
medzinárodnými zmluvami uznesením najvyššieho súdu z 22. augusta 2017
v konaní sp. zn. 1 Sžfk 33/2017**

39. Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou

zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

40. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. Skutkové a právne závery všeobecného súdu teda môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrálne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

41. V odôvodnení tohto uznesenia, ktorou ústavný súd reagoval na časť sťažnosti atakujúcu uznesenie krajského súdu o odmietnutí sťažovateľovej správnej žaloby, je vysvetlené, že zásadná sťažnostná námietka má ústavne relevantnú povahu. Krajský súd sa procesným odmietnutím sťažovateľovej správnej žaloby odmietol zaoberať dôvodmi nezákonnosti správy i žiadosti tvrdenými v správnej žalobe. Ustálený fakt má podstatný vplyv na základné práva sťažovateľa zaručené čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy i čl. 36 ods. 1 a 2 listiny. Najvyšší súd následne v konaní o kasačnej sťažnosti meritórne preskúmal sťažovateľom správne identifikovaný kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. j) Správneho súdneho poriadku, ktorý je vecne zacielený priamo na posúdenie zákonnosti odmietnutia podanej správnej žaloby. Takto sa ochrana zákonnosti realizovaná najvyšším súdom procesne prekryla s ochranou ústavnosti. Ochranou zákonnosti (uvodzovacia veta k § 440 ods. 1 Správneho súdneho poriadku) potom najvyšší súd súčasne poskytoval aj ochranu základným (subjektívnym) právam sťažovateľa zaručeným čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, i jeho právu na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

42. Na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa v časti smerujúcej proti zamietavému uzneseniu najvyššieho súdu preto ústavný súd musí ustáliť, či najvyšší súd ako súd kasačný rozhodol zákonne. Iba tak možno dospieť k záveru, či meritórny prieskum procesného odmietnutia správnej žaloby, ktorý realizoval najvyšší súd, zodpovedal požiadavkám (zákaz denegationis iustitiae) plynúcim z uvedených základných práv sťažovateľa procesnej povahy.

43. Oprávnenosť nariadeného metodologického postupu dokazuje aj právne hodnotenie, na základe ktorého najvyšší súd zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľa a ktoré spočívalo v závere o naplnení hypotézy § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku v okolnostiach súdnej veci (bod 33 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

44. Podľa § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania.

45. Ústavný súd konštatuje, že práve podmienka absencie ujmy na subjektívnych právach účastníka konania vyjadruje prienik množiny naplnenej zákonným vymedzením povinnosti správnych súdov realizovať svoju kompetenciu a množiny prípadov, v ktorých je ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti (nie zákonnosti) povinný poskytnúť účinnú ochranu základnému právu zaručenému čl. 46 ods. 2 ústavy a nadväzne i základnému právu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

46. Správne súdnictvo je totiž primárne prostriedkom ochrany subjektívnych práv adresáta výkonu verejnej správy v jej najrôznejších podobách. Len sekundárne je kritériom poskytovania tejto ochrany zákonnosť verejno-mocenských aktivít verejnej správy. Inými slovami, správne súdnictvo v systéme právneho štátu nemá slúžiť naprávaniu nezákonnosti vo verejnej správe bez akéhokoľvek zreteľa na dopad eventuálne zistenej nezákonnosti na subjektívno-právnu pozíciu dotknutého. Preto nemožno vyhovieť takému návrhu na začatie konania v správnom súdnictve, ktorého prerokovanie síce vedie k zisteniu formálneho rozporu činnosti verejnej správy so zákonom, no zároveň v ňom nebude preukázaný žiaden zásah do individuálnej sféry navrhovateľa. Účelom správneho súdnictva nie je náprava nezákonnosti vo verejnej správe, ale účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná (III. ÚS 502/2015).

47. Zásadným pre ústavný súd je preto záver, či právne posúdenie veci, z ktorého najvyšší súd vychádzal, zodpovedá § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku, a tým v konečnom dôsledku aj procesným základným právam sťažovateľa.

48. Posúdenie, či správa a žiadosť zasahujú do subjektívnych práv sťažovateľa, sa musí opierať o pochopenie účelu a podstaty právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 528/2008 Z. z., ktorej súčasťou je i úprava právnych vzťahov medzi riadiacim orgánom (ministerstvo), resp. sprostredkovateľským orgánom (agentúra) a prijímateľom (sťažovateľ).

49. Podľa § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. ak riadiaci orgán zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, môže vyzvať prijímateľa na vrátenie poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky.

50. Podľa § 27a ods. 2 zákona č. 528/2008 Z. z. ak prijímateľ nevráti príspevok alebo jeho časť na základe výzvy podľa odseku 1, riadiaci orgán oznámi podnet orgánu podľa osobitného predpisu.

51. Podľa § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. ak bolo na základe podnetu podľa odseku 2 zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, riadiaci orgán rozhodne o vrátení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo výzve podľa odseku 1, najviac však 100 % poskytnutého príspevku alebo jeho časti na predmet zákazky, ak

a) bola právoplatným rozhodnutím uložená pokuta za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania, alebo

b) bolo zistené porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania uvedené v protokole, ktoré malo alebo mohlo mať vplyv na výsledok verejného obstarávania a za ktoré sa neukladá pokuta podľa písmena a).

52. Citované právne normy sú zakotvené v § 27a zákona č. 528/2008 Z. z., ktorý má nadpis „Postup riadiaceho orgánu pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania“. Dôvodová správa k zákonu č. 57/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení zákona č. 266/2009 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým bolo do zákona č. 528/2008 Z. z. zavedené ustanovenie § 27a, uvádza, že dotknutými právnymi normami „sa ustanovuje právo riadiaceho orgánu, ak zistí porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania vyzvať prijímateľa, aby vrátil príspevok, alebo jeho časť. Riadiaci orgán by pri určení výšky príspevku, ktorý sa má vrátiť, mal zohľadňovať povahu, závažnosť, spôsob a následky porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania. Ak prijímateľ dobrovoľne príspevok alebo jeho časť na základe výzvy nevráti, riadiaci orgán podá podnet Úradu pre verejné obstarávanie, ktorý následne postupuje v súlade so zákonom č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a ak zhodnotí, že k porušeniu pravidiel a postupov verejného

obstarávania došlo, uloží pokutu v súlade s § 149 citovaného zákona. Po nadobudnutí právoplatnosti takéhoto rozhodnutia je riadiaci orgán oprávnený vydať rozhodnutie v správnom konaní, ktorým uloží prijímateľovi povinnosť vrátiť príspevok alebo jeho časť... Takéto právoplatné rozhodnutie je exekučným titulom, na základe ktorého je možné začať exekučné konanie na účely vymáhania prostriedkov, ktoré sa majú vrátiť.“.

53. I dôvodová správa tak slúži podpore právneho názoru najvyššieho súdu, podľa ktorého pri správe a žiadosti „*ide o uplatnenie notifikačného (oznamovacieho) oprávnenia orgánu verejnej správy v rámci výkonu dohľadových oprávnení, avšak v žiadnom prípade nejde o výkon vrchnostenskej rozhodovacej právomoci...*“. Použitý prívlastok „vrchnostenský“ determinuje záver o dopade na subjektívne práva prijímateľa (sťažovateľa) tak, ako ho má na mysli § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku. Toto označenie totiž obsahovo vyjadruje jednostrannosť mocenského prejavu vôle formálne vyjadreného v individuálnom správnom akte, ktorý sám osebe (ak nadobudne právoplatnosť a vykonateľnosť) je spôsobilým exekučným titulom, a teda za ním stojí donucovacia štátna moc.

54. Citovaná dôvodová správa zrozumiteľne dokumentuje, že výzva adresovaná prijímateľovi podľa § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. nie je zavŕšením procesu uplatňovania povinnosti prijímateľa vrátiť príspevok alebo jeho časť poskytnutú na predmet zákazky. Z pohľadu subjektívnej právnej pozície prijímateľa je totiž pasivita po doručení uvedenej výzvy prejavom nesúhlasu s právnym záverom riadiaceho orgánu o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania. Takto potom vzniká medzi riadiacim orgánom a prijímateľom spor, ktorého riešenie spadá do pôsobnosti orgánu verejnej správy na úseku verejného obstarávania, ktorým je Úrad pre verejné obstarávanie (ďalej len „úrad“). Len táto zložka štátneho mechanizmu je kompetentná autoritatívne posúdiť, či skutočne k porušeniu pravidiel a postupov verejného obstarávania došlo. Až využitie kompetencie úradu s pozitívnym záverom [§ 27a ods. 3 písm. a) a b) zákona č. 528/2008 Z. z.] zakladá vrchnostenské postavenie riadiaceho orgánu pri ukladaní povinnosti prijímateľovi vrátiť poskytnutý príspevok alebo jeho časť v zvýšenej sume podľa uvodzovacej vety § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. (pozri aj bod 37 odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu).

55. Najvyšší súd v popísanom, právne pomerne zložitom konglomeráte nadväzujúcich právnych vzťahov výstižne objasnil, že v posudzovanej veci ide medzi riadiacim orgánom a prijímateľom o „*osobitný právny vzťah tak s prvkami súkromného práva ako aj práva verejného, t. j. s vložením najmä administratívnych postupov kontroly, auditu použitia, vymáhania resp. zadržania v zmysle nielen zmluvy o poskytnutí NFP ale aj dotknutej právnej úpravy*“.

56. Ústavný súd sa stotožňuje s postojom najvyššieho súdu, pretože z právnej úpravy obsiahnutej v zákone č. 528/2008 Z. z. je skutočne zrejmé, že vzťah riadiaceho orgánu a prijímateľa vykazuje primárne súkromnoprávne prvky (zmluva podľa § 15 zákona č. 528/2008 Z. z.). V právom identifikovaných skutkových situáciách sa však vzťah oboch uvedených subjektov transformuje do podoby verejnoprávnej, a to vzhľadom na pôvod poskytovaných prostriedkov (Európska únia) spätý s nutnosťou chrániť finančné záujmy európskej únie (§ 1 a § 26 zákona č. 528/2008 Z. z.). Aplikačnou komplikáciou § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. je skutočnosť, že toto ustanovenie reglementuje prípad nutnosti chrániť finančné záujmy Európskej únie riadiacim orgánom z dôvodu porušenia pravidiel a postupov verejného obstarávania, teda z dôvodu porušenia druhovo odlišného verejného záujmu, ktorého ochrana je v pôsobnosti iného orgánu verejnej správy (úrad). Vrchnostenské postavenie

riadiaceho orgánu preto nastúpi až vtedy, keď úrad v rámci realizácie vlastnej kompetencie (tiež) vrchnostensky rozhodne, že k porušeniu pravidiel a postupov verejného obstarávania skutočne došlo.

57. Popísaná konštrukcia právnej úpravy prináša pre právnu ochranu sťažovateľa jeden rozhodujúci poznatok – súdnej ochrany sa bude môcť dovolávať až proti vrchnostenskému záveru o porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania (teda proti rozhodnutiu úradu), a následne aj proti vrchnostenskému záveru riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. I tento poznatok dokazuje ústavnú akceptovateľnosť zamietavého uznesenia najvyššieho súdu ako súdu kasačného, keďže súdna ochrana proti vrchnostenskému záveru o protiprávnom konaní nie je sťažovateľovi odopretá, iba ju musí uplatniť v štádiu na to určenom. Nemožno preto prijať argumentáciu sťažovateľa, podľa ktorej *„za danej situácie nie je žiadnym spôsobom upravené, ako sa sťažovateľ v prípade, že s názorom o zistenej nezrovnalosti nesúhlasí, môže domáčať nápravy alebo ochrany svojich práv“*.

58. Suma finančnej povinnosti, ktorá sťažovateľovi vznikne pri uplatnení právomoci riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. a ktorou sťažovateľ aj argumentuje proti právnym záverom najvyššieho súdu, nemá v tomto prípade rozhodujúci význam. Výzva podľa § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z., ako aj eventuálne neskoršie rozhodnutie riadiaceho orgánu podľa § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. totiž musia byť založené na rovnakom skutkovom základe i na rovnakom právnom posúdení správania sťažovateľa. Preto aj iniciácia súdnej ochrany v správnom súdnictve proti rozhodnutiu podľa § 27a ods. 3 zákona č. 528/2008 Z. z. nemôže byť odlišná v porovnaní so správnu žalobou v prípade, ak by súdny prieskum výzvy podľa § 27a ods. 1 zákona č. 528/2008 Z. z. prichádzal do úvahy.

59. Z uvedených dôvodov ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa dospel k záveru, že potvrdenie procesného odmietnutia sťažovateľovej správnej žaloby najvyšším súdom neznamenal v okolnostiach posudzovanej veci odopretie súdnej ochrany, keďže tá sa v správnom súdnictve priznáva len proti takým mocenským aktivitám verejnej správy, ktoré zasahujú do subjektívnych práv adresáta ich výkonu. Navyše, etapovitý charakter uplatňovania povinnosti vrátiť prostriedky poskytnuté na predmet zákazky alebo ich časť poskytuje sťažovateľovi (prijímateľovi) právny priestor pre dovolávanie sa súdnej ochrany v neskorších štádiách tohto procesu, keď eventuálne dôjde k doručeniu administratívneho rozhodnutia úradu (podľa zákona o verejnom obstarávaní) a nadväzujúceho rozhodnutia riadiaceho orgánu (podľa § 27a ods. 2 zákona č. 528/2008 Z. z.). Sťažnosť je preto v časti namietajúcej porušenie základných práv sťažovateľa zaručených čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 22. augusta 2017 v konaní sp. zn. 1 Sžfk 33/2017 zjavne neopodstatnená.

60. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti v časti namietajúcej porušenie základných práv procesnej povahy označeným uznesením najvyššieho súdu má význam aj pre posúdenie časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietol porušenia práv hmotnej povahy (čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu) tým istým uznesením najvyššieho súdu. Všeobecný súd totiž zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. V opačnom prípade by ústavný súd bol opravnou inštanciou voči všeobecným súdom, a nie súdnym orgánom ochrany ústavnosti podľa čl. 124 ústavy v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd by takým postupom nahradzoval skutkové a právne závery v rozhodnutiach všeobecných súdov, ale bez toho, aby

vykonával dokazovanie, ktoré je základným predpokladom na to, aby sa vytvoril skutkový základ rozhodnutí všeobecných súdov a jeho subsumpcia pod príslušné právne normy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08).

61. Keďže ústavný súd sťažnosť v časti pre namietané porušenie základných práv (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny) a práva (čl. 6 ods. 1 dohovoru) procesnej povahy uznesením najvyššieho súdu z 22. augusta 2017 v konaní sp. zn. 1 Sžfk 33/2017 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, odmietnutie ďalšej časti sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, je nevyhnutným dôsledkom vyplývajúcim zo vzájomného vzťahu medzi právami hmotno-právneho charakteru a ústavno-procesnými princípmi z perspektívy ich možného porušenia. Aj v tejto časti je preto sťažnosť sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

62. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa návrhom sťažovateľa na zrušenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu a najvyššieho súdu, návrhom na priznanie finančného zadosťučinenia, návrhom na dočasné opatrenie podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako aj návrhom na priznanie nároku na náhradu trov právneho zastúpenia.